

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับเป็นซ้ำ แผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม และข้อมูลด้านความเจ็บป่วย

ส่วนที่ 2 การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับเป็นซ้ำ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับเป็นซ้ำ มีจำนวน 350 คน ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งข้อมูลด้านความเจ็บป่วยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 1, 2, และ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ($n = 350$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	261	74.60
หญิง	89	25.40
อายุ (ปี)		
< 20	6	1.71
20 – 29	98	28.00
30 – 39	123	35.14
40 – 49	79	22.57
≥ 50	44	12.57
[พิสัย = 18 – 60 ปี, $\bar{X}$ (SD) = 35.81 (9.95)]		
สถานภาพสมรส		
โสด	223	63.71
คู่	58	16.57
หย่า / หม้าย / แยกกันอยู่	69	19.71
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 – 4	211	60.28
5 – 7	107	30.57
8 – 10	24	6.85
≥ 11	53	15.14
[พิสัย = 2 – 17 คน, $\bar{X}$ (SD) = 4.61 (2.09)]		
บุคคลที่อยู่ร่วมด้วย *		
บิดาและมารดา	125	35.71
บิดา หรือ มารดา	133	38.00
สามีหรือภรรยา	52	14.86
บุคคลอื่น ๆ ปู่ ย่า ตา ยาย บุตร พี่หรือน้อง	68	19.42

*ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.6 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 18 – 60 ปี (อายุเฉลี่ย 35.81 ปี) โดยมีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 35.14 และมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 28.00 ในด้านสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.71 มีสถานภาพโสด และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 16.57 สำหรับจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 2 – 17 คน (เฉลี่ยประมาณ 5 คน) โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 – 4 คน ร้อยละ 60.28 และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 – 7 คน มีถึงร้อยละ 30.57 บุคคลในกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยในครอบครัว เป็นบิดาหรือมารดา ร้อยละ 38.00 และเป็นบิดาและมารดา ร้อยละ 35.71 มีเพียงร้อยละ 14.86 ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับสามีหรือภรรยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ($n = 350$)

ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	7	2.00
ประถมศึกษา	189	54.00
มัธยมศึกษา	111	31.71
ปวช. / อนุปริญญา	28	8.00
ปริญญาตรีขึ้นไป	15	4.29
อาชีพ		
ไม่มีอาชีพ	78	22.29
มีอาชีพ	272	77.71
นักเรียน / นักศึกษา	6	2.20
ค้าขาย	24	8.82
เกษตรกรรม	125	45.95
รับจ้าง	105	38.60
รับราชการ	12	4.41
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
$\leq 3,000$	218	62.29
3,001 – 10,000	116	33.14
$> 10,000$	16	4.57

(พิสัย = 1,000 – 30,000 บาท, median = 3,000)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 54.00 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 31.71 และไม่ได้เรียนหนังสือมีเพียงร้อยละ 2 ในด้านอาชีพกลุ่มตัวอย่างมีผู้ว่างงาน ร้อยละ 22.29 และมีอาชีพ ร้อยละ 77.71 ซึ่งในกลุ่มนี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ร้อยละ 45.95 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 38.60 สำหรับรายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 1,000 – 30,000 บาท (ค่ามัธยฐาน = 3,000) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.29 มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 3,000 บาท และอีกร้อยละ 33.14 ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในช่วง 3,001 – 10,000 บาท

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านความเจ็บป่วย ($n = 350$)

ข้อมูลด้านความเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่เจ็บป่วย (ปี)		
1 - 3	76	21.70
4 - 6	86	24.60
7 - 9	73	20.86
≥ 10	115	32.86
พิสัย = 1 - 10 ปี, $\bar{X}$ (SD) = 2.63(1.14)		
จำนวนครั้งที่รับเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล		
2 - 5	202	57.71
6 - 9	86	24.54
10 - 20	41	11.71
≥ 21	7	1.99
พิสัย = 2 - 31, $\bar{X}$ (SD) = 6.27 (5.05)		

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่เจ็บป่วยอยู่ในช่วง 1 - 10 ปี (เฉลี่ย 2.63) โดยที่ร้อยละ 32.86 มีระยะเวลาที่เจ็บป่วยเกิน 10 ปีขึ้นไป และอีกร้อยละ 24.60 ของกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่เจ็บป่วย 4 - 6 ปี จำนวนครั้งที่รับเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลอยู่ในช่วง 2 - 31 ครั้ง (เฉลี่ย 6.27 ครั้ง) และร้อยละ 57.71 ของกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการรักษา 2-5 ครั้ง อีกร้อยละ 24.54 เข้ารับการรักษา 6-9 ครั้ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของครอบครัว

การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับเป็นซ้ำ ผู้ศึกษานำมาเสนอเป็นรายด้าน ทั้ง 7 ด้าน คือ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และการทำหน้าที่ทั่วไป แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวในแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 350$)

การทำหน้าที่ของครอบครัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการรับรู้
โดยรวม	2.81	9.23	ดีพอควร
รายด้าน			
การแก้ปัญหา	2.95	2.16	ดีพอควร
การสื่อสาร	2.91	2.25	ดีพอควร
บทบาท	3.23	1.89	ดีพอควร
การตอบสนองทางอารมณ์	2.84	1.91	ดีพอควร
ความผูกพันทางอารมณ์	2.56	2.32	ดีพอควร
การควบคุมพฤติกรรม	2.87	1.56	ดีพอควร
การทำหน้าที่ทั่วไป	2.98	2.19	ดีพอควร

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดีพอสมควร (ค่าเฉลี่ย 2.81) รวมทั้งการหน้าที่รายด้านทั้ง 7 ด้าน คือ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และการทำหน้าที่ทั่วไป ก็อยู่ในระดับดีพอควรเช่นกัน สำหรับรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาท (ค่าเฉลี่ย 3.23) รองลงมา คือ ด้านการทำหน้าที่ทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.98) และรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความผูกพันทางอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.56)

ตารางที่ 5

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการแก้ปัญหา ($n = 350$)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง มากที่สุด	ตรง ปานกลาง	ตรง เล็กน้อย	ไม่ ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. สมาชิกในครอบครัวช่วยกันแก้ไขปัญห ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในบ้านได้		28(8.00)	284(81.10)	37(10.60)	1(0.30)
2. มีการพูดคุยกันถึง วิธีการแก้ปัญหาที่ทำ นั้นได้ผล		26(7.40)	286(81.70)	37(10.60)	1(0.30)
3. เมื่อคุณขอให้คนในครอบครัวทำอะไร ให้คุณมักไม่แน่ใจว่าเขาจะทำให้หรือ เปล่า		14(4.90)	65(18.60)	229(65.40)	42(12.60)
4. เมื่อมีปัญหาหมักมีการปรึกษากันว่าจะแก้ ปัญหอย่างไร		45(12.90)	278(79.40)	26(7.40)	1(0.30)
5. ครอบครัวของคุณเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้ดี		32(9.10)	263(75.10)	51(14.60)	4(1.10)
6. ครอบครัวของคุณแก้ปัญหาความไม่ สบายใจระหว่างกันได้ค่อนข้างดี		27(7.70)	272(77.70)	50(14.30)	1(0.30)

ตารางที่ 5 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
ครั้งนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.70 – 81.70 ของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงปานกลาง การแก้ปัญหา
ความไม่สบายใจระหว่างกันและกัน (ร้อยละ 77.70) เมื่อมีปัญหาหมักมีการปรึกษากันถึงวิธีการแก้
ปัญหอย่างไร (ร้อยละ 79.40) ร่วมกันในการแก้ไขปัญหส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในบ้านได้ (ร้อยละ
81.10) และมีการพูดคุยกันถึงวิธีการแก้ไขปัญหที่ทำนั้นได้ผล (ร้อยละ 81.70) และอีก 3 ใน 4 ของ
กลุ่มตัวอย่างร่วมกันเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้ดี (ร้อยละ 75.10) มีเพียงร้อยละ 65.40 ของ
กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นตรงเล็กน้อย ในข้อคำถามเมื่อคุณขอให้คนในครอบครัวทำอะไรให้
คุณมักไม่แน่ใจว่าเขาจะทำให้หรือเปล่า

ตารางที่ 6

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการสื่อสาร (n = 35)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น				ไม่ ตรงเลย
	มากที่สุด	ปานกลาง	เล็กน้อย	ตรง	
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. บ่อยครั้งที่ไม่สามารถพูดในสิ่งที่คิดหรือรู้สึก	28(8.00)	181(51.70)	102(29.10)	1(0.30)	
2. ทุกคนสามารถพูดกันตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม	66(18.90)	264(75.40)	19(5.40)	1(0.30)	
3. คุณรู้ชัดเจนว่าแต่ละคนรู้สึกอย่างไรเมื่อฟังจากคำพูดของเขา	32(9.10)	301(86.00)	14(4.0)	3(0.90)	
4. ทุกคนมักจะพูดกันตรงๆ แทนที่จะพูดผ่านอีกคนหนึ่ง	40(11.40)	274(78.30)	35(10.00)	1(0.30)	
5. คุณกล้าบอกคนในครอบครัวเมื่อเขาทำในสิ่งที่你不ชอบ	28(8.00)	256(73.10)	64(18.30)	2(0.52)	

ตารางที่ 6 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการสื่อสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.10 – 86.00 ให้ความเห็นตรงปานกลาง ในส่วนของความกล้าที่จะบอกสมาชิกในสิ่งที่ไม่ชอบ (ร้อยละ 73.10) ใช้วิธีพูดกันตรง ๆ (ร้อยละ 78.30) หรือพูดกันแบบตรงไปตรงมา (ร้อยละ 75.40) และการรู้ชัดเจนว่าแต่ละคนรู้สึกอย่างไร (ร้อยละ 86.00) และที่น่าสนใจอีกร้อยละ 51.70 มีความเห็นตรงปานกลางในส่วนของไม่สามารถพูดในสิ่งที่คิดหรือรู้สึก

ตารางที่ 7

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านบทบาท ($n = 350$)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง	ตรง	ตรง	ไม่
		มากที่สุด	ปานกลาง	เล็กน้อย	ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. ทุกคนในครอบครัวมีงานบ้านที่ต้องรับผิดชอบ		136(38.90)	209(59.70)	3(0.90)	2(0.60)
2. ครอบครัวของคุณไม่เคยขาดสิ่งจำเป็น เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค ฯลฯ		1(0.30)	98(28.00)	237(67.70)	14(4.00)
3. แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง		24(6.90)	301(86.00)	25(7.10)	0(0.00)

ตารางที่ 7 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท พบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงปานกลาง ในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกไม่บกพร่อง (ร้อยละ 86.00) อีกร้อยละ 59.70 มีความเห็นตรงปานกลาง ในส่วน of สมาชิกทุกคนมีงานบ้านที่ต้องรับผิดชอบ ในขณะที่กว่า 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงเล็กน้อยในส่วน of ครอบครัวไม่เคยขาด สิ่งจำเป็น (ร้อยละ 67.70)

ตารางที่ 8

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ($n = 350$)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง	ตรง	ตรง	ไม่
		มากที่สุด	ปานกลาง	เล็กน้อย	ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. ครอบครัวของคุณแสดงความรัก เอ็นดูต่อกันมากพอ		56(16.00)	259(74.00)	2(9.10)	3(0.53)
2. แต่ละคนแสดงความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อกันอย่างเปิดเผย		81(23.10)	259(74.00)	10(2.90)	0(0.00)
3. บางคนในครอบครัวไม่ค่อยแสดงอารมณ์หรือความรู้สึก		8(2.30)	240(68.60)	77(22.00)	25(7.10)
4. คุณระบายความทุกข์ใจให้คนในครอบครัวฟังได้		25(7.10)	214(61.10)	100(28.60)	11(3.10)
5. ครอบครัวของคุณให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของสมาชิก		25(7.10)	255(72.90)	67(19.10)	3(0.90)

ตารางที่ 8 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการตอบสนองทางด้านอารมณ์ พบว่า ส่วนสูงที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 61.10 – 74.00 มีความเห็นตรงปานกลางของรายข้อ คือ การระบายความทุกข์ (ร้อยละ 61.10) การไม่ค่อยแสดงออกทางอารมณ์ของบางคน (ร้อยละ 68.60) การให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของสมาชิก (ร้อยละ 72.90) การแสดงความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อกัน (ร้อยละ 74.00) แสดงความรัก ความเอ็นดูต่อกัน (ร้อยละ 74.00)

ตารางที่ 9

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ ($n = 350$)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง	ตรง	ตรง	ไม่
		มากที่สุด	ปานกลาง	เล็กน้อย	ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. คุณรู้สึกมีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง เพียงพอแล้ว		172(49.10)	156(44.60)	17(4.90)	5(1.40)
2. คนในครอบครัวจะสนใจคุณก็ต่อเมื่อ เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเขา		22(6.30)	96(27.40)	202(57.70)	30(8.60)
3. บางคนในครอบครัวก็ขุ่นข้องกับคนอื่น มากเกินไปจนน่าอึดอัดใจ		35(10.00)	129(36.90)	135(38.60)	51(14.60)
4. ครอบครัวของคุณต่างคนต่างอยู่		200(57.10)	59(16.90)	46(13.10)	45(12.90)
5. ผู้ใหญ่ในครอบครัวออกคำสั่ง หรือควบคุมเด็กมากเกินไป		54(15.40)	123(35.10)	82(23.40)	91(26.00)

ตารางที่ 9 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 57.10 และ 49.10 มีความเห็นตรงมากที่สุดในส่วน of ครอบครัวต่างคนต่างอยู่ และความรู้ สึกมีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง อีกร้อยละ 57.70 มีความเห็นตรงเล็กน้อย ในส่วน of คนใน ครอบครัวจะสนใจคุณก็ต่อเมื่อเรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเขา และร้อยละ 38.60 ของกลุ่ม ตัวอย่างมีความเห็นตรงเล็กน้อย ในส่วน of คนในครอบครัวขุ่นข้องกับคนอื่นมากเกินไปจนน่าอึดอัดใจ และร้อยละ 35.10 ของกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นปานกลางในส่วน of ผู้ใหญ่ออกคำสั่งหรือควบคุม เด็กมากเกินไป

ตารางที่ 10

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรม (n = 350)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง มากที่สุด	ตรง ปานกลาง	ตรง เล็กน้อย	ไม่ ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. คนในครอบครัวสามารถทำผิดได้โดยไม่ต้องรับโทษ		10(2.90)	41(11.70)	41(11.70)	250(71.40)
2. ครอบครัวของคุณห้ามมีการทำร้ายร่างกายกัน		264(75.40)	66(18.90)	16(4.60)	4(1.10)
3. ครอบครัวของคุณมีลักษณะตามสบาย ไม่ยึดถือมาตรฐาน หรือกฎเกณฑ์ใดๆ		53(15.10)	90(25.70)	193(55.10)	14(4.00)
4. ในครอบครัวของคุณ ใครจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ		32(9.10)	265(75.70)	39(11.10)	14(4.00)

ตารางที่ 10 แสดงการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.40 มีความเห็นไม่ตรงเลย ในส่วนของคนในครอบครัวสามารถทำผิดได้โดยไม่ต้องรับโทษ และอีกร้อยละ 55.10 มีความเห็นตรงเล็กน้อย ในกรณีของครอบครัวมีลักษณะตามสบายไม่ยึดถือมาตรฐาน หรือกฎเกณฑ์ใดๆ และ 3 ใน 4 มีความเห็นตรงปานกลาง และตรงมากที่สุดในส่วนของการทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ (ร้อยละ 75.70) และห้ามมีการทำร้ายร่างกายกัน (ร้อยละ 74.40) ตามลำดับ

ตารางที่ 11

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป ($n = 350$)

การทำหน้าที่	ความคิดเห็น	ตรง มากที่สุด	ตรง ปานกลาง	ตรง เล็กน้อย	ไม่ ตรงเลย
		จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
1. ทุกคนเข้ากันได้เป็นอย่างดี		75(21.40)	257(73.40)	15(4.30)	3(0.90)
2. สมาชิกในครอบครัวมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน		78(22.30)	258(73.70)	12(3.40)	2(0.60)
3. การตกลงเรื่องต่างๆร่วมกันเป็นไปได้ลำบากเพราะไม่ค่อยเข้าใจกัน		15(4.30)	199(56.90)	112(32.00)	24(6.90)
4. ทุกคนยอมรับว่าแต่ละคนมีแบบฉบับของตนเอง		108(30.90)	231(66.00)	11(3.10)	0(0.00)
5. ครอบครัวของคุณรักใคร่ปรองดองกันดี		69(19.70)	261(74.60)	20(5.70)	0(0.00)
6. ขณะนี้ครอบครัวของคุณมีความสุขพอแล้ว		41(11.70)	287(82.00)	21(6.00)	1(0.300)
7. ในยามวิกฤตคนในครอบครัวสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้		28(8.00)	270(77.10)	50(14.30)	2(0.60)
8. ในครอบครัวของคุณมีความรู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นมากมาย		12(3.40)	76(21.70)	249(71.10)	13(3.70)

ตารางที่ 11 การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการทำหน้าที่โดยทั่วไป กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 66.00 – 82.00 มีความเห็น ตรงปานกลาง ทุกคนยอมรับว่าแต่ละคนมีแบบฉบับของตนเอง (ร้อยละ 66.00) ทุกคนเข้ากันได้เป็นอย่างดี (ร้อยละ 73.40) สมาชิกในครอบครัวมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 73.70) ครอบครัวมีความรักใคร่ปรองดองกันดี (ร้อยละ 74.60) ในยามวิกฤตคนในครอบครัวพึ่งพาอาศัยกันได้ (ร้อยละ 77.10) และขณะนี้ครอบครัวมีความสุขพอแล้ว (ร้อยละ 82.00) ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.10 มีความเห็น ตรงเล็กน้อย ในส่วนของครอบครัวของคุณมีความรู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นมากมาย และที่น่าสนใจกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงปานกลาง เกี่ยวกับการตกลงเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันเป็นไปได้ลำบากเพราะไม่ค่อยเข้าใจกัน (ร้อยละ 56.90)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับเป็นซ้ำ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดีพอควรสอดคล้องกับการศึกษาของกุมาริกชาติ แสงเขียว (2542) ศึกษาการรับรู้การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวและการปรับตัวของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทในแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสวนปรุง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวอยู่ในระดับดีพอควรเช่นกัน และในรายด้านการทำหน้าที่ของครอบครัวซึ่งประกอบไปด้วย การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และการทำหน้าที่ทั่วไปอยู่ในระดับดีพอควร ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการแก้ปัญหา

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ มีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ปัญหาอยู่ในระดับดีพอควร อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกภายในครอบครัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมีส่วนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจะเห็นได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.70 – 81.70 ของกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นตรงปานกลาง การแก้ไขปัญหาความไม่สบายใจระหว่างกันและกันค่อนข้างดี มักมีการปรึกษากันว่าจะแก้ปัญหายังไง ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น มีการอภิปรายร่วมกันถึงการแก้ไขปัญหาที่ทำไปนั้นได้ผลอย่างไร และร่วมกันเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้ดี (ตารางที่ 5) และอีกประการหนึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 35.71) ซึ่งอาชีพดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นสังคมชนบทมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวไม่สลับซับซ้อนมากนัก ความสามารถและประสิทธิภาพของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดีไม่ยุ่งยากมากนัก และอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด (ตารางที่ 1) ทั้งนี้เพราะผู้ชายจะให้ความสนใจน้อยและมีความคิดว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถมีวิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ตรงกับแนวคิดของเอ็พสทินและคณะ (Epstien et al., 1984) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการแยกแยะประเด็นปัญหา มีการสื่อสารที่เข้าใจกัน ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา มีการติดตามและประเมินความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้

ด้านการสื่อสาร

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ มีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการสื่อสารอยู่ในระดับดีพอควร (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 2 – 4 คน มากที่สุด (ร้อยละ 60.28) (ตารางที่ 1) ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็กมีการสื่อสารกันได้โดยตรง ไม่ซับซ้อน เกินกว่าร้อยละ 70 หรือประมาณครึ่งหนึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นตรงปานกลาง ในการกล้าบอกคนในครอบครัวเมื่อเขาทำในสิ่งที่คุณไม่ชอบ ทุกคนสามารถพูดกันตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม ทุกคนมักจะพูดกันตรง ๆ แทนที่จะพูดผ่านอีกคนหนึ่ง และรู้ชัดเจนว่าแต่ละคนรู้สึกอย่างไรเมื่อฟังจากคำพูดของเขา มีเพียงร้อยละ 51.70 ที่ให้ความเห็นตรงปานกลางในข้อคำถามทางลบ ที่กล่าวว่า บ่อยครั้งที่ไม่สามารถพูดในสิ่งที่คุณคิดหรือรู้สึก โดยทั่วไปครอบครัวของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมักจะมีการสื่อสารที่ผิดปกติ โดยเฉพาะบิดามารดาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมักจะพบว่ามีความยากลำบากในการสื่อสารที่ใช้คำพูดกับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งทำให้ความขัดแย้งและสับสน (Wynne. & Singer, 1963 cited in Sterling, 1994; อ้างใน กุมาภาชีชาติ แสงเขียว, 2542) ซึ่งอุมาพร ตรังคสมบัติ (2540) กล่าวว่า การสื่อสารที่ผิดปกติเหล่านี้จะทำให้เกิดความกังวลอย่างเรื้อรัง และอาจทำให้ผู้ที่เป็นโรคจิตเภทซึ่งมีความเปราะบางอยู่แล้วเกิดความเครียดมากขึ้นไป

ด้านบทบาท

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาท กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาทอยู่ในระดับดีพอควร จากการเปรียบเทียบกับการทำหน้าที่ด้านอื่น ๆ การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านบทบาทได้ค่าระดับคะแนนสูงสุดกว่าด้านอื่น ๆ (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.60) และมีสถานภาพเป็นโสด (ร้อยละ 63.71) บทบาทภายในครอบครัวเป็นไปอย่างเหมาะสม อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างไม่ใช่เป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบหลักของครอบครัว เห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 2 – 4 คน มากที่สุด (ร้อยละ 60.28) และบุคคลในกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยในครอบครัว เป็นบิดาหรือมารดามากที่สุด (ร้อยละ 38.00) และรองลงมาบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยเป็นบิดาและมารดาอยู่ร่วมด้วย (ร้อยละ 35.71) (ตารางที่ 1) ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวขนาดเล็กโดยมีบิดาหรือมารดาอยู่ดูแลอยู่ การทำหน้าที่ด้านบทบาทภายในครอบครัวเป็นไปอย่างเหมาะสม จะเห็นได้จากการแสดงความเห็น แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ตรงปานกลาง มากที่สุด (ร้อยละ 86.00) รองลงมา ทุกคนในครอบครัวมีงานบ้านที่ต้องรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ตรงปานกลาง (ร้อยละ 59.70) ใน

ข้อคำถาม ครอบครัวของคุณไม่เคยขาดสิ่งจำเป็น เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยา รักษาโรค กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ตรงเล็กน้อย (ร้อยละ 67.70) อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน มีเพียงหรือน้อยกว่า 3,000 บาท (ร้อยละ 62.29) และมีอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 45.95) ซึ่งจะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย (ตารางที่ 7)

ด้านการตอบสนองทางอารมณ์

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการตอบสนองทางอารมณ์ มีการรับรู้ระดับดีพอควร (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ มีอายุในช่วง 30 – 39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 35.14) รองลงมาอยู่ในช่วง 20 – 29 ปี (ร้อยละ 33.71) ซึ่งในวัยนี้เป็นวัยที่มีความเข้าใจตนเองในแง่ความเข้มแข็งดีพอควรมีความมั่นใจตนเอง และมีความพอใจในสรรพสิ่งที่แวดล้อมอยู่ มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปรับปรุงตนเอง แก้ไขปัญหาชีวิตได้ และภาวะทางอารมณ์ ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถเรียนรู้และรับรู้การตอบสนองทางอารมณ์ได้ดีกว่าวัยอื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) ร้อยละ 61.10 – 72.90 ของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงปานกลาง การระบายความทุกข์ใจให้คนในครอบครัวฟังได้ ครอบครัวของคุณแสดงความรัก เอ็นดูต่อกันมากพอ แต่ละคนแสดงความรู้สึกทั้งดีและไม่ดีต่อกันอย่างเปิดเผย (ตารางที่ 8)

ด้านความผูกพันทางอารมณ์

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ มีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านความผูกพันทางอารมณ์อยู่ในระดับดีพอควร (ตารางที่ 4) การทำหน้าที่ตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับดีพอควรนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอาจมาจากครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 2 – 4 คน มากที่สุด (ร้อยละ 60.28) และบุคคลในกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ร่วมด้วยเป็นบิดาหรือมารดาเป็นส่วนใหญ่มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.00) รองลงมาบุคคลในกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยเป็นบิดาและมารดา (ร้อยละ 35.70) (ตารางที่ 1) จะเห็นได้ว่าเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดภายในครอบครัวค่อนข้างดี จะเห็นได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ คุณรู้สึกมีอิสระและเป็นตัวของตัวเองเพียงพอแล้ว กลุ่มตัวอย่างตอบตรงมากที่สุด (ร้อยละ 49.10) (ตารางที่ 9)

ด้านการควบคุมพฤติกรรม

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรม มีการรับรู้ครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมอยู่ในระดับดีพอควร (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมี

จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 2 – 5 คน มากที่สุด (ร้อยละ 76.57) และมีบิดาและมารดาอยู่ร่วมด้วย (ร้อยละ 35.71) (ตารางที่ 3) ซึ่งเป็นครอบครัวขนาดเล็กบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยเป็นบิดาและมารดาดูแลได้อย่างทั่วถึงมีการควบคุมพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเรื้อรังมีระยะเวลาเจ็บป่วยมากกว่า 10 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 32.28) (ตารางที่ 1) อาจเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างและครอบครัวเกิดการเรียนรู้สามารถปรับตัวที่จะอยู่ร่วมกัน และการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่าง เป็นไปได้เป็นอย่างดีพอสมควร จะเห็นได้จากความเห็น คนในครอบครัวสามารถทำได้โดยไม่ต้องรับโทษ ซึ่งเป็นข้อคำถามทางลบ กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็น ไม่ตรงเลย (ร้อยละ 71.40) และข้อคำถามครอบครัวของคุณห้ามมีการทำร้ายร่างกายกัน กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็น ตรงมากที่สุด (ร้อยละ 75.40) (ตารางที่ 10)

ด้านการทำหน้าที่โดยทั่วไป

การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการทำหน้าที่โดยทั่วไป การรับรู้อยู่ในระดับดีพอควร (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 2 – 5 คน มากที่สุด (ร้อยละ 76.57) ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพเป็นโสดมากที่สุด (ร้อยละ 63.71) มีผู้ดูแลที่เป็นบิดาหรือมารดาดูแลมากที่สุด (ร้อยละ 38.00) และรองลงมาบิดาและมารดาอยู่ร่วมด้วย (ร้อยละ 35.71) (ตารางที่ 1) ซึ่งเป็นครอบครัวขนาดเล็กมีการทำหน้าที่โดยทั่วไปต่อสมาชิกภายในครอบครัวได้อย่างทั่วถึงและมีความเหมาะสม ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.00 – 82.00 จะตอบข้อคำถามทางบวก ตรงปานกลาง ทุกคนยอมรับว่าแต่ละคนมีแบบฉบับของตนเอง ทุกคนเข้ากันได้เป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ครอบครัวมีความรักใคร่ปรองดองกันดี ในยามวิกฤตคนในครอบครัวพึ่งพาอาศัยกันได้ และขณะนี้ครอบครัวมีความสุขพอแล้ว มีความเห็นตรงเล็กน้อย (ร้อยละ 71.1) ในข้อคำถามในครอบครัวของคุณมีความรู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งความเห็นทั้งหมดจึงมีส่วนที่ทำให้การทำหน้าที่โดยทั่วไป อยู่ในระดับดีพอควร